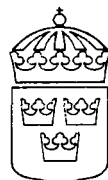

Utbildningsutskottets betänkande 1989/90:UbU24

Anslag till lokala och individuella linjer
samt fristående kurser

1989/90
UbU24

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1989/90:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under avsnitt D. Grundläggande högskoleutbildning punkt D 10. Lokala och individuella linjer samt fristående kurser jämte motioner.

Propositionen

Regeringen har under punkt D 10 (s. 284—293) föreslagit

25. att riksdagen fastställer planeringsramar för budgetåret 1990/91 enligt vad som i propositionen förordats,

27. att riksdagen till Lokala och individuella linjer samt fristående kurser för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 652 204 000 kr.

Hemställan 26 under denna punkt behandlar utskottet i betänkande 1989/90:UbU18.

Motionerna

1989/90:Ub307 av Mona Saint Cyr m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av att snarast bygga ut det filosofiska verksamhetsområdet vid Linköpings universitet,

2. att riksdagen som en början för budgetåret 1990/91 anslår 5 milj.kr. utöver budgetpropositionens förslag till Linköpings universitet under utbildningsdepartementets huvudtitel, D 10 (Lokala och individuella linjer samt fristående kurser).

1989/90:Ub503 av Ingbritt Irhammar m.fl. (c, m, fp, mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ekologisk utbildning i Klippans kommun.

1989/90:Ub511 av Siw Persson och Kjell-Arne Welin (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utökad högskoleutbildning till nordvästra Skåne.

1989/90:Ub520 av Bengt Kindbom och Gunilla André (c) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om medel för utbildning med inriktning mot språk och länderkunskap samt bildkonst vid högskolan i Skövde under anslaget Lokala och individuella linjer samt fristående kurser fr.o.m. budgetåret 1990/91.

1989/90:Ub524 av Bo Nilsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att försöksverksamhet med mera kvalificerad hantverkskunskap på eftergymnasial nivå startas i samarbete mellan stiftelsen Skånehantverk och Lunds universitet.

1989/90:Ub538 av Margitta Edgren (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att UHÄ får i uppdrag att genomföra en inventering av behoven av grundutbildning inom området öststatsstudier med anledning av den förändrade situationen i Östeuropa.

1989/90:Ub551 av Lennart Nilsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den framtida utvecklingen av verksamhet vid högskolan i Trollhättan—Uddevalla.

1989/90:Ub553 av Börje Nilsson m.fl. (s) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ekoteknisk 80-poängslinje i Klippan.

1989/90:Ub565 av Lennart Brunander (c) vari yrkas

4. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försöksverksamhet med högskoleutbildning och forskning inom fritidssektorn.

1989/90:Ub584 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om medel för fort- och vidareutbildning samt för decentraliserad utbildning.

1989/90:Ub585 av Sten Svensson och Ivar Virgin (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning med inriktning mot livsmedelsindustri (120 poäng) samt språk och länderkunskap (80 poäng) vid högskolan i Skövde.

1989/90:Ub589 av Sven-Gösta Signell m.fl. (s) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning med inriktning mot språk och länderkunskap, datavetenskap, medieteknik samt bildkonst vid högskolan i Skövde under anslaget Lokala och individuella linjer samt fristående kurser.

1989/90:Ub600 av Ingegerd Sahlström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av bokhandelslinje vid högskolan i Borås.

1989/90:Ub603 av Lars Sundin (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om högskoleutbildning för fritidssektorn.

1989/90:Ub612 av Larz Johansson (c) vari yrkas att riksdagen under anslaget D 10. Lokala och individuella linjer samt fristående kurser till högskolan Eskilstuna—Västerås anslår 2 800 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1989/90:Ub618 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningsanknytning,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fördelning av medel för Lokala och individuella linjer samt fristående kurser.

1989/90:Ub629 av Marianne Stålberg m.fl. (s) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av förlängd eko-tekniklinje till 120 poäng.

1989/90:Ub630 av Magnus Persson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning och forskning vid högskolan i Karlstad (delvis).

1989/90:Ub640 av Lola Björkquist m.fl. (fp, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av förstärkning av humaniora vid universitetet i Linköping.

1989/90:Ub642 av Bengt Rosén (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning med inriktning mot språk och länderkunskap vid högskolan i Skövde under anslaget Lokala och individuella linjer samt fristående kurser fr.o.m. budgetåret 1990/91.

1989/90:Ub644 av Gullan Lindblad (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en utbildning för natur- och kulturvetare, och att denna utbildning bör förläggas till högskolan i Karlstad.

1989/90:Ub659 av Ulla-Britt Åbark m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om antalet utbildningsplatser på fristående kurser vid högskolan i Halmstad.

1989/90:Ub660 av Birger Andersson (c) vari yrkas

1. att riksdagen till lokala och individuella linjer samt fristående kurser för budgetåret 1990/91 anslår 20 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit att fördelas till mindre och medelstora högskolor.

1989/90:Ub663 av Ulla Tillander och Kjell-Arne Welin (c, fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försöksverksamhet med hantverksutbildning inom Stiftelsen Skånehantverk vid Citadellet i Landskrona.

1989/90:Ub694 av Sven-Olof Petersson (c) vari yrkas att riksdagen till högskolan i Karlskrona—Ronneby för budgetåret 1990/91 anslår 1 milj.kr. i det s.k. LIF-anslaget utöver vad regeringen har föreslagit.

1989/90:Ub698 av Lola Björkquist m.fl. (fp, c) vari yrkas

3. att riksdagen beslutar att universitetet i Linköping medges 500 000 kr. för budgetåret 1990/91 utöver vad regeringen föreslagit för lokala och individuella linjer samt fristående kurser.

1989/90:Ub705 av Jan Hyttring (c) vari yrkas att riksdagen ger regeringen i uppdrag att återkomma med förslag till kulturmiljövårdsutbildning vid högskolan i Karlstad.

1989/90:Ub706 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljöutbildning vid Kalmar högskola.

1989/90:Ub724 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

9. att riksdagen till Lokala linjer och individuella linjer samt fristående kurser, D 10, för budgetåret 1990/91 anslår 40 263 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

1989/90:Ub725 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (c) vari yrkas

8. att riksdagen hos regeringen begär förslag till turismutbildning i Karlstad i enlighet med vad som anförts i motionen.

1989/90:Ub737 av Margareta Fogelberg m.fl. (fp, m, c, mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fristående kurser vid högskolan i Halmstad.

1989/90:Ub739 av Marianne Andersson i Vårgårda m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att till högskolan i Trollhättan—Uddevalla anvisa ett med 1 milj.kr. förhöjt belopp av anslaget D 10, LIF-anslaget.

1989/90:Ub746 av Viola Furubjelke m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av förstärkning av humaniora i Linköping.

1989/90:Ub750 av Roland Sundgren m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om LIF-anslaget till högskolan i Eskilstuna—Västerås.

1989/90:Ub758 av Larz Johansson m.fl. (c) vari yrkas

24. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande de fristående kursernas roll i högskolans utbildningsutbud,

25. att riksdagen avvisar regeringens förslag om omfördelningar under budgetåren 1990/91—1992/93 från LIF-anslaget till andra anslag,

26. att riksdagen till D 10. Lokala och individuella linjer samt fristående kurser anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 22 925 000 kr. förhöjt anslag.

27. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande fördelning av LIF-medel till högskolor på ett sådant sätt att ingen högskola får sänkt anslag.

1989/90:Ub803 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

23. att riksdagen under anslaget D 10. Lokala och individuella linjer samt fristående kurser anvisar 5 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit för budgetåret 1990/91.

1989/90:Ub804 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) vari yrkas

29. att riksdagen anvisar 10 000 000 kr. under anslaget D 10. Lokala och individuella linjer samt fristående kurser.

1989/90:Ub822 av Eva Goës och Roy Ottosson (mp) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sommaruniversitet och forskning vid landsarkivet.

1989/90:Ub825 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m) vari yrkas

42. att riksdagen till Lokala och individuella linjer samt fristående kurser för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag av 732 204 000 kr. samt att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hur den föreslagna förstärkningen bör användas.

Utskottet

Under anslaget Lokala och individuella linjer samt fristående kurser — det s.k. LIF-anslaget — anvisas medel till de statliga högskoleenheterna inkl. högskoleutbildningen på Gotland. För var och en av dessa anges anslagsbelopp och det sammanlagda antalet årsstudieplatser som svarar mot det anvisade anslagsbeloppet. Medel till lokala linjer och fristående kurser inom den kommunala högskolan anvisas under anslaget Bidrag till kommunal högskoleutbildning m.m.

Regeringen har i årets budgetproposition till förevarande anslag överfört tidigare anvisat belopp till forskningsanknytning under anslaget D 15. Forskningsanknytning av grundläggande högskoleutbildning samt konstnärligt utvecklingsarbete. De medel som föreslås anvisade under förevarande anslag skall alltså kunna användas även för forskningsanknytningsåtgärder av andra slag än att anordna fristående kurser och lokala linjer. Medel för forskningsanknytning beräknas för den kommunala högskolan under detta anslag på en anslagspost till UHÄ:s disposition.

Under anslaget har regeringen nu beräknat medel för en avlösning av ett antal regionalpolitiska satsningar. Till högskolan i Karlskrona—Ronneby beräknas medel för sådan avlösning genom omfördelning inom ramen för förevarande anslag.

I ett antal motioner föreslås *inrättande eller utbyggnad av lokala linjer* enligt följande:

1989/90:UbU24

Motion	Föreslagen lokal linje	Poäng	Ort
Ub503 (c, m, fp, mp)	ekologiteknisk linje	80	Klippan
Ub553 (s) yrk. 2	ekoteknisk linje	80	Klippan
Ub524 (s)	hantverkskunskap	?	Landskrona
Ub663 (c)	hantverkskunskap (försöks- verksamhet)	?	Landskrona
Ub565 (c) yrk. 4	högskoleutbildning inom fritidssektorn	40	Borås
Ub600 (s)	bokhandelslinje	40	Borås
Ub603 (fp)	påbyggnadslinje för fritids- sektorn	40-45	Borås
Ub644 (m)	natur- och kulturvetarlinje	?	Karlstad
Ub520 (c) yrk. 4	bildkonst	120	Skövde
Ub589 (s) yrk. 4	bildkonst	120	Skövde
Ub589 (s) yrk. 4	påbyggnadslinje i datavetenskap	40	Skövde
Ub585 (m) yrk. 3	utbildning med inriktning mot livsmedelsindustri	120	Skövde
Ub589 (s) yrk. 4	medieteknisk linje	80-120	Skövde
Ub520 (c) yrk. 4	utbildning i språk och länderkunskap	80	Skövde
Ub585 (m)	språk och länderkunskap	80	Skövde
Ub589 (s) yrk. 4	språk/länderkunskap i kombina- tion med ekonomi och/eller teknik	80	Skövde
Ub642 (s) yrk. 2	utbildning med inriktning mot språk och länderkunskap	80	Skövde
Ub629 (s) yrk. 3	ekotekniklinjen (förlängning)	120	Östersund

I motionerna ställs inga preciserade yrkanden om ökning av anslagsbeloppet eller om omfördelning mellan anslagsposter.

Utskottet erinrar om att inrättande av lokala linjer eller av fristående kurser beslutas lokalt av resp. högskolestyrelse inom ramen för de medel som anvisats under högskoleenhetens anslagspost. Regeringen och riksdagen har endast att ta ställning till totalsumman under anslaget och dess fördelning mellan anslagsposter. Utskottet hänvisar i övrigt till sitt uttalande med anledning av motsvarande motionsyrkanden vid föregående riksmöte (bet. 1988/89:UbU24 s. 6) och föreslår att riksdagen avslår samtliga i tabellen angivna motioner.

I motion 1989/90:Ub705 (c) föreslås att riksdagen skall ge regeringen i uppdrag att återkomma med förslag till kulturmiljövårdsutbildning vid högskolan i Karlstad. Motsvarande förslag beträffande kulturturismutbildning framförs i motion 1989/90:Ub725 (c) yrkande 8.

Utskottet konstaterar att varken högskolan i Karlstad eller UHÄ i sina anslagsframställningar har framfört några motsvarande förslag. Inom ramen för de resurser som tilldelas högskolan i Karlstad under detta anslag slår det högskolan fritt att inrätta en kurs eller lokal linje med inriktning mot kulturmiljövård och/eller kulturturism. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub705 och 1989/90:Ub725 yrkande 8.

Ett sommaruniversitet vid Höga kusten föreslås i motion 1989/90:Ub822 (mp) yrkande 7. Utskottet avstyrker motionen.

Området *öststatsstudier* tas upp i motion 1989/90:Ub538 (fp). Motionären anser att UHÅ bör få i uppdrag att inventera behoven av grundutbildning inom detta område med anledning av den förändrade situationen i Östeuropa.

Utskottet anser det sannolikt att de studerande kommer att efterfråga kurser inom området öststatsstudier i ökad omfattning med anledning av de senaste månadernas händelseutveckling. Det är också troligt att högskoleenheterna kommer att anstränga sig att erbjuda sådana kurser i ökad utsträckning. Den inventering som motionären önskar är enligt utskottets mening inte behövlig, varför utskottet föreslår att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub538.

I motion 1989/90:Ub758 (c) yrkande 24 understryks *de fristående kursernas roll i högskolans utbildningsutbud*. Motionärerna pekar på regeringens uttalande i budgetpropositionen att fristående kurser skall framhållas som ett positivt alternativ till linjer, och hävdar att detta inte följs upp i regeringens förslag om anslagsbelopp.

Utskottet kan inte se att det råder någon meningsskiljaktighet mellan motionärerna och regeringen när det gäller de fristående kursernas roll, varför yrkandet om ett tillkännagivande avstyrks.

Forskningsanknytningsmedlens överförande till detta anslag får enligt motion 1989/90:Ub618 (m) yrkande 1 inte medföra att detta anslag urholkas.

I budgetpropositionen har klart angivits vilket belopp som tillförts anslaget från det tidigare anslaget till forskningsanknytning. Utskottet anser att den anslagstekniska förändring som regeringen nu föreslår inte innebär någon risk för urholkning av LIF-anslaget. Motionsyrkandet får därför anses vara i huvudsak tillgodosett, varför det avstyrks.

I propositionen redovisas att *vissa belopp förts över från detta anslag till andra anslag*. Budgetåret 1990/91 gäller det 6 480 000 kr. som överförts till anslaget D 5. Utbildning för tekniska yrken med anledning av omvandling av vissa lokala ingenjörslinjer till linjer inom försöksverksamheten med ingenjörsutbildning. Vidare gäller det 2 925 000 kr. som överförts till anslaget D 6. Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken med anledning av att internationella ekonomlinjen budgetåret 1990/91 för första gången når fram till den åttonde terminen. Till samma anslag förs också över 960 000 kr. för att täcka det andra året av påbyggnadslinjen i socialt arbete, som inrättades vid föregående riksmöte. Inrättandet av informationslinjen föranleder överföring av 1 951 000 kr. till anslaget D 9. Utbildning för kultur- och informationsyrken. Samtliga nu nämnda överföringar motiveras av att verksamhet inom lokala linjer eller fristående kurser ersätts med utbildning inom allmänna linjer och påbyggnadslinjer.

Detta förfarande avvisas generellt i motion 1989/90:Ub758 yrkande 25. Överföringen till anslaget D 5 med anledning av ingenjörsutbildningsreformen påtalas i motion 1989/90:Ub750 (s) yrkande 1 när det

gäller högskolan i Eskilstuna—Västerås. Enligt motionären har högskolan redan förut ett lågt LIF-anslag och bör därför nu få sådant anslag av minst samma reala omfattning som tidigare.

Utskottet noterar att det förekommit vid många tillfällen att medel överförts till sektorsanslag från LIF-anslaget i samband med att lokala linjer ersatts av allmänna linjer eller påbyggnadslinjer. En sådan åtgärd medför inte att någon utbildning behöver läggas ner. De i propositionen föreslagna överföringarna med anledning av ingenjörnsreformen, påbyggnadslinjen i socialt arbete och informationslinjen är av detta slag. De bör därför enligt utskottets mening accepteras. Förslaget att finansiera den åttonde terminen av internationella ekonomlinjen genom överföring från LIF-anslaget anknyter till ett uttalande av utskottet i betänkandet UbU 1986/87:17 (s. 6) om att viss del av kostnaderna kunde finansieras på detta sätt. Med hänvisning till att den åttonde terminen i varje fall till icke obetydlig del ersätter studier på fristående kurser anser utskottet inte att regeringens förslag bör avvisas. Utskottet föreslår således att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub750 yrkande 1 och 1989/90:Ub758 yrkande 25.

När det gäller *anslagsbeloppet* finns en rad motionsyrkanden. I motion 1989/90:Ub825 (m) yrkande 42 föreslås ett belopp som är 80 milj.kr. högre än regeringens förslag. Ökningen avser dels ytterligare 4 000 platser på fristående kurser, dels allmän kvalitetsförstärkning av sådana kurser. I motion 1989/90:Ub803 (fp) yrkande 23 föreslås ett belopp som är 5 milj.kr. högre än regeringens förslag. Motionärerna pekar bl.a. på behovet av alternativ till linjesystemet. I motion 1989/90:Ub758 yrkande 26 föreslås ett belopp som är 22 925 000 kr. högre än regeringens förslag. Målsättningen att göra fristående kurser till ett positivt alternativ framhålls. I motion 1989/90:Ub724 (vpk) yrkande 9 föreslås ett belopp som är 40 263 000 kr. högre än regeringens förslag. Motionärerna stryker under vikten av LIF-anslaget för särskilt den humanistiska grundutbildningen och för fördjupning, breddning och tvärvetenskap samt fort- och vidareutbildning. I motion 1989/90:Ub804 (mp) yrkande 29 föreslås ett belopp som är 10 milj.kr. högre än regeringens förslag. Motiveringen är att anslaget i allt större utsträckning tagits i anspråk för att finansiera fasta linjer.

Fördelningen av LIF-anslaget mellan högskoleenheter tas upp i flera motioner. Enligt motion 1989/90:Ub618 yrkande 12 bör en större proportion av anslaget tilldelas universitetet i Linköping och högskolorna i Örebro, Växjö och Karlstad. De mindre och medelstora högskolorna bör få förstärkning enligt motion 1989/90:Ub660 (c) yrkande 1. I motion 1989/90:Ub758 yrkande 27 sägs att anslaget bör fördelas så att ingen högskola får sänkt anslag, något som blivit följderna av regeringens förslag om överföringar. I motion 1989/90:Ub612 (c) begärs 2,8 milj.kr. utöver regeringens förslag till högskolan i Eskilstuna—Västerås. Fyra motioner — 1989/90:Ub307 (m) yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub640 (fp, c), 1989/90:Ub698 (fp, c) yrkande 3 och 1989/90:Ub746 (s) — framhåller särskilt behovet av ökat LIF-anslag till universitetet i Linköping. I motionerna 1989/90:Ub659 (s) och

1989/90:Ub737 (fp, m, c, mp) pläderas för resurser för fristående kurser vid högskolan i Halmstad. Motion 1989/90:Ub706 (c) yrkande 1 handlar om miljöutbildning vid högskolan i Kalmar. I motion 1989/90:Ub694 (c) föreslås 1 milj.kr. utöver regeringens förslag till högskolan i Karlskrona—Ronneby. Universitetsstudier lokaliserade till nordvästra Skåne begärs i motion 1989/90:Ub511 (fp). Motionerna 1989/90:Ub584 (m) yrkande 4 och 1989/90:Ub630 (s) delvis pläderar för fortbildning och vidareutbildning och decentraliserad utbildning vid högskolan i Karlstad. I motionerna 1989/90:Ub739 (c) och 1989/90:Ub551 (s) föreslås ytterligare 1 milj.kr. till högskolan i Trollhättan—Uddevalla.

Utskottet anser att anslaget bör utökas med 13 milj.kr. utöver vad regeringen har föreslagit. Beloppet bör fördelas med 1 milj.kr. vardera till högskolorna i Eskilstuna—Västerås, Falun—Borlänge, Gävle—Sandviken, Jönköping, Halmstad, Kalmar, Karlskrona—Ronneby, Kristianstad, Borås, Skövde, Trollhättan—Uddevalla, Sundsvall—Härnösand och Östersund. I sitt betänkande 1989/90:UbU20 (s. 11 f.) har utskottet föreslagit att påbyggnadslinjen i socialt arbete skall inrättas vid högskolorna i Örebro och Östersund den 1 juli 1990, varvid medel skall överföras från LIF-anslaget (640 000 kr. 1990/91 och samma belopp 1991/92). Utskottet föreslår alltså att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub511, 1989/90:Ub551, 1989/90:Ub612, 1989/90:Ub659, 1989/90:Ub660 yrkande 1, 1989/90:Ub694, 1989/90:Ub706 yrkande 1, 1989/90:Ub724 yrkande 9, 1989/90:Ub737, 1989/90:Ub739, 1989/90:Ub758 yrkandena 26 och 27, 1989/90:Ub803 yrkande 23, 1989/90:Ub804 yrkande 29 och 1989/90:Ub825 yrkande 42 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub307 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub584 yrkande 4, 1989/90:Ub618 yrkande 12, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub640, 1989/90:Ub698 yrkande 3 och 1989/90:Ub746 till Lokala och individuella linjer samt fristående kurser anvisar ett reservationsanslag på (652 204 000 + 13 000 000 — 640 000 =) 664 564 000 kr.

I fråga om riktlinjer för resurser och dimensionering för budgetåren 1991/92 och 1992/93 hänvisar utskottet till vad som anförts i betänkande 1989/90:UbU18 (s. 12 f.). Utskottet vill i övrigt tillägga följande.

I propositionen föreslås att 10 milj.kr. budgetåret 1992/93 skall överföras från detta anslag till anslaget D 5. Utbildning för tekniska yrken för att finansiera det fjärde året av den nya matematisk-naturvetenskapliga linjen. Utskottet hänvisar i denna fråga till vad som anförts i betänkandet 1989/90:UbU19 s. 21 f.

Utskottet konstaterar att LIF-anslagets andel av de totala resurserna för grundläggande utbildning inom resp. högskoleenhet varierar kraftigt mellan de sex universiteten och de medelstora högskolorna i Örebro, Växjö och Karlstad, vilka samtliga har ett relativt stort utbud av humanistiska och samhällsvetenskapliga kurser. Inför omläggningen av högskolans styr- och anslagssystem (prop. 1988/89:65, bet. UbU19, rskr. 148) fr.o.m. budgetåret 1993/94 förutsätter utskottet att erforderliga bedömningar görs om det för resp. högskoleenhet finns skäl att förändra den andelen.

Till följd av utskottets förslag i betänkandet 1989/90:UbU20 (s. 11 f.) att påbyggnadslinjen i socialt arbete skall inrättas även vid högskolorna i Örebro och Östersund bör *planeringsramarna* inom LIF-anslaget vid vardera av dessa högskolor minskas med 10 årsstudieplatser *budgetåret 1990/91* och ytterligare 10 budgetåret 1991/92. Det medelstillskott som utskottet föreslår under anslaget föranleder en ökning av planeringsramarna för berörda högskoleenheter. Kostnaderna per årsstudieplats varierar kraftigt mellan kurser i olika ämnen, på olika nivåer eller med olika målgrupper. Regeringen bör därför fastställa planeringsramarna med hänsyn till planerat utbildningsutbud vid resp. högskoleenhet.

Utskottet föreslår att riksdagen fastställer planeringsramar för budgetåret 1990/91 i enlighet med vad utskottet förorddat.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *inrättande m.m. av lokala linjer eller fristående kurser*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub503, 1989/90:Ub520 yrkande 4, 1989/90:Ub524, 1989/90:Ub553 yrkande 2, 1989/90:Ub565 yrkande 4, 1989/90:Ub585 yrkande 3, 1989/90:Ub589 yrkande 4, 1989/90:Ub600, 1989/90:Ub603, 1989/90:Ub629 yrkande 3, 1989/90:Ub642 yrkande 2, 1989/90:Ub644, 1989/90:Ub663, 1989/90:Ub705, 1989/90:Ub725 yrkande 8 och 1989/90:Ub822 yrkande 7,

2. beträffande *inventering av behoven av grundutbildning inom området öststatsstudier*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub538,

res. 1 (m, fp, mp)

3. beträffande *de fristående kursernas roll i högskolans utbildningsutbud*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub758 yrkande 24,

4. beträffande *forskningsanknytningsmedlens överförande till detta anslag*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub618 yrkande 1,

5. beträffande *omfördelningar från LIF-anslaget till andra anslag*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub750 yrkande 1 och 1989/90:Ub758 yrkande 25,

6. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub511, 1989/90:Ub551, 1989/90:Ub612, 1989/90:Ub659, 1989/90:Ub660 yrkande 1, 1989/90:Ub694, 1989/90:Ub706 yrkande 1, 1989/90:Ub724 yrkande 9, 1989/90:Ub737, 1989/90:Ub739, 1989/90:Ub758 yrkandena 26 och 27, 1989/90:Ub803 yrkande 23, 1989/90:Ub804 yrkande 29 och 1989/90:Ub825 yrkande 42 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub307 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub584 yrkande 4,

1989/90:Ub618 yrkande 12, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub640, 1989/90:Ub698 yrkande 3 och 1989/90:Ub746 till *Lokala och individuella linjer samt fristående kurser* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 664 564 000 kr.,

res. 2 (m)

res. 3 (fp)

res. 4 (vpk)

7. *beträffande planeringsramar för budgetåret 1990/91*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 bemyndigar regeringen att fastställa fördelningen av årsstudieplatser i enlighet med vad utskottet förordat.

Stockholm den 3 april 1990

På utbildningsutskottets vägnar

Lars Gustafsson

Närvarande: Lars Gustafsson (s), Larz Johansson (c), Helge Hagberg (s), Ann-Cathrine Haglund (m), Bengt Silfverstrand (s), Lars Leijonborg (fp), Lars Svensson (s), Birgitta Rydle (m), Ingvar Johnsson (s), Margareta Israelsson (s), Birger Hagård (m), Carl-Johan Wilson (fp), Marianne Andersson i Vårgårda (c), Eva Goës (mp), Ingegerd Wärnersson (s), Jan Björkman (s) och Ylva Johansson (vpk).

Reservationer

1. Inventering av behoven av grundutbildning inom området öststatsstudier (mom. 2)

Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m), Carl-Johan Wilson (fp) och Eva Goës (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motion 1989/90:Ub538" bort ha följande lydelse:

Det finns ett stort intresse och ett växande behov av kunskaper om Östeuropa i det svenska samhället. Riksdagen bör därför med bifall till motion 1989/90:Ub538 hos regeringen begära att UHÄ får i uppdrag att genomföra en inventering av behoven av grundutbildning inom området öststatsstudier.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. *beträffande inventering av behoven av grundutbildning inom området öststatsstudier*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub538 hos regeringen begär att UHÄ får i uppdrag att genomföra en inventering av behoven av grundutbildning inom området öststatsstudier,

2. Anslagsbeloppet (mom. 6)

1989/90:UbU24

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "664 564 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att antalet utbildningsplatser på fristående kurser bör ökas kraftigt. Ämnesstudier framför allt inom de förutvarande filosofiska fakulteternas område bör främjas och resursnivån inom högskolan för sådana studier höjas. Anslaget bör därför utökas med 80 milj.kr. utöver vad regeringen har föreslagit. En större proportion av anslagsökningen bör tilldelas universitetet i Linköping och högskolorna i Örebro, Växjö och Karlstad. Utskottet föreslår därför att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub618 yrkande 12 och 1989/90:Ub825 yrkande 42, med anledning av motionerna 1989/90:Ub307 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub640, 1989/90:Ub698 yrkande 3, 1989/90:Ub724 yrkande 9, 1989/90:Ub746, 1989/90:Ub758 yrkandena 26 och 27, 1989/90:Ub803 yrkande 23 och 1989/90:Ub804 yrkande 29 och med avslag på proposition 1989/90:100 och motionerna 1989/90:Ub511, 1989/90:Ub551, 1989/90:Ub584 yrkande 4, 1989/90:Ub612, 1989/90:Ub659, 1989/90:Ub660 yrkande 1, 1989/90:Ub694, 1989/90:Ub706 yrkande 1, 1989/90:Ub737 och 1989/90:Ub739 till Lokala och individuella linjer samt fristående kurser för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (652 204 000 + 80 000 000 - 640 000 =) 731 564 000 kr.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub618 yrkande 12 och 1989/90:Ub825 yrkande 42, med anledning av motionerna 1989/90:Ub307 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub640, 1989/90:Ub698 yrkande 3, 1989/90:Ub724 yrkande 9, 1989/90:Ub746, 1989/90:Ub758 yrkandena 26 och 27, 1989/90:Ub803 yrkande 23 och 1989/90:Ub804 yrkande 29 och med avslag på proposition 1989/90:100 och motionerna 1989/90:Ub511, 1989/90:Ub551, 1989/90:Ub584 yrkande 4, 1989/90:Ub612, 1989/90:Ub659, 1989/90:Ub660 yrkande 1, 1989/90:Ub694, 1989/90:Ub706 yrkande 1, 1989/90:Ub737 och 1989/90:Ub739 till *Lokala och individuella linjer samt fristående kurser* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 731 564 000 kr.,

3. Anslagsbeloppet (mom. 6)

Lars Leijonborg och Carl-Johan Wilson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "664 564 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att anslaget bör utökas med 13 milj.kr. utöver vad regeringen har föreslagit. Det bör uppdras åt UHÄ att fördela beloppet

mellan högskoleenheterna. Utskottet föreslår alltså att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och motionerna 1989/90:Ub307 yrkande 1, 1989/90:Ub511, 1989/90:Ub551, 1989/90:Ub612, 1989/90:Ub659, 1989/90:Ub660 yrkande 1, 1989/90:Ub694, 1989/90:Ub706 yrkande 1, 1989/90:Ub724 yrkande 9, 1989/90:Ub737, 1989/90:Ub739, 1989/90:Ub758 yrkandena 26 och 27, 1989/90:Ub803 yrkande 23, 1989/90:Ub804 yrkande 29 och 1989/90:Ub825 yrkande 42 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub307 yrkande 2, 1989/90:Ub584 yrkande 4, 1989/90:Ub618 yrkande 12, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub640, 1989/90:Ub698 yrkande 3 och 1989/90:Ub746 *dels* till Lokala och individuella linjer samt fristående kurser för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (652 204 000 + 13 000 000 – 640 000 =) 664 564 000 kr., *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om fördelningen av anslaget.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och motionerna 1989/90:Ub307 yrkande 1, 1989/90:Ub511, 1989/90:Ub551, 1989/90:Ub612, 1989/90:Ub659, 1989/90:Ub660 yrkande 1, 1989/90:Ub694, 1989/90:Ub706 yrkande 1, 1989/90:Ub724 yrkande 9, 1989/90:Ub737, 1989/90:Ub739, 1989/90:Ub758 yrkandena 26 och 27, 1989/90:Ub803 yrkande 23, 1989/90:Ub804 yrkande 29 och 1989/90:Ub825 yrkande 42 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub307 yrkande 2, 1989/90:Ub584 yrkande 4, 1989/90:Ub618 yrkande 12, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub640, 1989/90:Ub698 yrkande 3 och 1989/90:Ub746 *dels* till Lokala och individuella linjer samt fristående kurser för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 664 564 000 kr., *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om fördelningen av anslaget,

4. Anslagsbeloppet (mom. 6)

Ylva Johansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "664 564 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att LIF-anslaget är oerhört viktigt. De fristående kurserna erbjuder ofta större möjligheter till fördjupning, breddning och tvärvetenskap än vad linjerna gör. För människor som inte har möjlighet att studera på heltid är de fristående kurserna så gott som det enda alternativet inom högskolan. Anslaget bör därför förstärkas betydligt i förhållande till regeringens förslag. Utskottet förordar en förstärkning med 40 263 000 kr. och föreslår att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub724 yrkande 9 och med anledning av proposition 1989/90:100 och motionerna 1989/90:Ub307 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub511, 1989/90:Ub551, 1989/90:Ub584 yrkande 4, 1989/90:Ub612, 1989/90:Ub618 yrkande 12, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub640, 1989/90:Ub659, 1989/90:Ub660 yrkande 1, 1989/90:Ub694,

1989/90:Ub698 yrkande 3, 1989/90:Ub706 yrkande 1, 1989/90:Ub737, 1989/90:Ub739, 1989/90:Ub746, 1989/90:Ub758 yrkandena 26 och 27, 1989/90:Ub803 yrkande 23, 1989/90:Ub804 yrkande 29 och 1989/90:Ub825 yrkande 42 till Lokala och individuella linjer samt fristående kurser för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (652 204 000 + 40 263 000 – 640 000 =) 691 827 000 kr.

1989/90:UbU24

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub724 yrkande 9, med anledning av proposition 1989/90:100 och motionerna 1989/90:Ub307 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub511, 1989/90:Ub551, 1989/90:Ub584 yrkande 4, 1989/90:Ub612, 1989/90:Ub618 yrkande 12, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub640, 1989/90:Ub659, 1989/90:Ub660 yrkande 1, 1989/90:Ub694, 1989/90:Ub698 yrkande 3, 1989/90:Ub706 yrkande 1, 1989/90:Ub737, 1989/90:Ub739, 1989/90:Ub746, 1989/90:Ub758 yrkandena 26 och 27, 1989/90:Ub803 yrkande 23, 1989/90:Ub804 yrkande 29 och 1989/90:Ub825 yrkande 42 till *Lokala och individuella linjer samt fristående kurser* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 691 827 000 kr.,